

La vigència de "Plácido"

Escric aquesta peça poques hores abans dir adeu a l'any 2023. Un any més. I em veig obligat a escriure que he de donar les gràcies als déus de poder seguir viu dins aquest misteri de la vida que, cada dia més, confirma aquella definició del mag del Nord Johann Georg Hamann: «La vida és un somni de somiats». Un somni bell i sublim. Malgrat tot. I valgui aquest *malgrat tot* per recordar aquells amics i coneguts que, en els darrers mesos, han emprès el seu viatge final. Malgrat estar, cada dia més, convençut que la mort no existeix, no és menys cert que no em puc estar de recordar i deixar escrit en aquest article els noms de Ferran, Joan Manel, Carles i Idoia. Bon viatge a tots!

Deu ser la naturalesa del Nadal, amb la seva conseqüent intersecció temporal, la que em porta a recordar aquells que ens han deixat, però també a tornar a fer accions que, Nadal rere Nadal, un decideix portar a terme. Veure, de nou, la pel·lícula *Plácido* (1961) de Luis García Berlanga és una d'elles. Estem parlant d'una de les millors pel·lícules de tota la història del cinema espanyol i no ha faltat qui ha dit que pot comparar-se perfectament amb les grans comèdies italianes dels anys cinquanta i seixanta. Podem definir, però, *Plácido* com una comèdia? M'atreveria a dir que no. Més aviat és una mostra més de la genialitat de Berlanga en saber descriure amb humor i sarcasme una situació socioeconòmica de l'Espanya franquista que, per més que ens sàpiga greu, té algunes concomitàncies amb l'actualitat.

Si aleshores era aquell conegut lema del «*siente a un pobre en su mesa*» -per cert el títol del guió original signat pel propi Berlanga i Rafael Azcona i que va ser censurat-, ara són algunes campanyes com les del Gran Recapte i altres fórmules com les Maratons les que, siguem sincers, no són més que una forma de neteja de les nostres consciències abans del malbaratament consumista en forma de menjars que, en ocasions, semblen voler emular les bacanals dels emperadors romans i l'entrega de regals més pròxims als botins dels conqueridors de l'antiga Roma.

Vaig decidir tornar a veure *Plácido* -del nom del protagonista del film, Plácido Alonso-, la nit d'aquest passat Nadal per corroborar, en primer lloc, com el paisatge urbà manresà no ha canviat malgrat els més de 62 anys transcorreguts des del rodatge del film, cosa que és prou significativa del que no ha passat a Manresa per desídia, incompetència o ineptitud. Que Manresa serveixi, a hores d'ara, per a la base dels rodatges de films que passen a la Girona decadent dels anys vuitanta (*Las leyes de la frontera*, 2021) és prou revelador que la Manresa de *Plácido* és força la d'avui. Si a sobre hi sumem que la pel·lícula gira sobre aquest «*siente a un pobre en su mesa*» i que a Manresa tots coneixem un conegut programa d'assistència en forma de banc d'aliments, *Plácido* arriba a ser una profecia. O, si ho preferiu, una profunda reflexió per pensar si ens creiem amb el dret que han canviat tant les coses des de l'inici de la dècada del seixanta. Sé que alguns, a aquestes alçades, em voldran aplicar la fórmula de veure el got mig ple o veure el got mig buit, però una cosa és clara: és la moralina final del film en forma de nadala, que ens diu: «*Madre en la puerta hay un niño. Tiritando está de frío. Anda y dile que entre, se calentará, porque en esta tierra ya no hay caridad, ni nunca la ha habido, ni nunca la habrá*».

Hi ha caritat? N'hi ha, però dins de la fórmula denunciada per Berlanga, avui dia implosionada per les xarxes socials, allò políticament correcte i l'ostentació. Que aquesta implosió, a hores d'ara, estigui a més impulsada per partits de l'autoanomenada esquerra tradicional posa els pèls de punta. Bon any a tothom!